

Norges Fiskarlag

og Fiskarlagets Servicekontor as

Vår saksbehandler Elling Lorentsen, tlf. 73 54 58 71:

FISKERIDIREKTORATET	
Telefaks	
Vår dato	333
29.10.2004	
29. OKT. 2004	
Vår referanse	200300157/24-541.0
Saksnr.	2003/4881
Deres dato	57
DOK.NR.	
Deres referanse	
U.O. §	

Fiskeridirektoratet

HELHETLIG FORVALTNINGSPLAN FOR BARENTSHAVET - HØRING AV DELUTREDNING FOR KONSEKVENSER AV FISKERIAKTIVITET "Generelt til alle utredningene"

Norges Fiskarlag har gått gjennom konsekvensutredningene som skal danne grunnlaget for en eventuell framtidig forvaltningsplan for Barentshavet.

Generelt mener Norges Fiskarlag at de 3 foreliggende utredninger om konsekvensene av fiskeri, transport, og ytre påvirkninger inneholder et betydelig samlet materiale om forhold som påvirker økologien og næringsaktiviteten i området.

Stortinget slo fast i forbindelse med framleggelse av St.meld. nr. 12 at formålet med å utarbeide en forvaltningsplan for Barentshavet, var å legge fram verktøy og prosesser for hvordan en helhetlig miljøpolitikk kan utvikles og gjennomføres på kort og lang sikt, herunder sikre en bedre koordinering mellom ulike sektorer og næringer.

I hvilken grad ulike element i utredningene vil kunne nyttes for å nå forvaltningsplanens mål om varig optimal utnyttning av ulike naturressurser, er noe varierende både mellom de 3 utredningene og innen hver av utredningene.

Spesielt utredningene om konsekvensene av fiskeri og ytre påvirkning (klima) inneholder så mange og store usikkerheter, at utvikling av en anvendbar forvaltningsplan basert på disse utredningene er umulig langt inn i fremtiden.

Konsekvenser av fiskeri i området Lofoten – Barentshavet

Utredningen "Konsekvenser av fiskeri" er et omfattende dokument som beskriver bl. a. den menneskelige aktiviteten i det marine miljø. Det vil føre for langt å gå inn i utredningen og kommentere alle momenter som man er enig eller uenig i. Av denne grunn har vi valgt å gå på hovedkonklusjonene for utredningen og gi kommentarer basert på disse.

Utredningen skisser de mange kunnskapshull og manglende forståelser for hva forskjellige aktiviteter har for økosystemet. Videre at dette er kunnskapshull som fører til at vi trolig ikke forvalter fiskebestander godt nok.

Det foreligger flere større utredninger om det marine økosystem og påvirkningsfaktorer. Her kan nevnes beskrivelsen "Økosystemet Barentshavet" og "Pro Mare" som to gode beskrivelser av økosystemet og konsekvenser. Utfordringen med nye utredninger er å "ta tak" i de tidligere beskrivelser og arbeide seg videre. Som oftest blir gamle

Adresse Fiskeridirektoratet 7482 Trondheim	E-postadresse fiskarlaget@fiskarlaget.no	Telefon 73 54 58 50	Telefaks 73 54 58 80	Organisasjonsnr: Norges Fiskarlag 938 500 290 Fiskarlagets Servicekontor as 984 152 094

utredninger lagt til side og nytt arbeid blir etablert for å se på tilnærmet de samme konsekvenser eller problemstillinger.

I likhet med de to ovennevnte utredninger / beskrivelser, gir også denne utredningen en god oppstilling av hvilke forhold ved fiskeriaktiviteten som virker inn på økosystemet og hvilke samfunnsmessige konsekvenser ulike fiskeriaktiviteter har og kan få.

Imidlertid er sammenhengene kompliserte og usikre, og sannsynligheten for at det skal kunne utvikles en operasjonell forvaltningsplan på grunnlag av interaksjoner mellom fiskebestander, og økologiske sammenhenger i sin helhet, er svært liten.

Forvaltningskunnskap og systemforståelse

En av de største svakheter er at det ikke er skissert hva som er tilstrekkelig kunnskap for å kunne oppnå en god nok forvaltning av fiskebestanden. Selv om vi får tettet mange av de kunnskapshull som er skissert, må det forventes at kan oppstå nye som igjen vil føre til at det kan være tvil om en fiskebestand forvaltes godt nok.

Det legges også stor vekt på at det i dag ikke er tilstrekkelig kunnskap om de enkelte bestander for å forutsi konsekvensene av menneskelig og annen ytre påvirkning. I dette bilde konkluderes det med at det er manglende usikkerhet om fiskeristatistikken for en del år tilbake og dette fører igjen til usikkerhet knyttet til de beregnede historiske bestandsnivåene.

Denne usikkerheten vil påvirke utformingen av forvaltningsmålene for en bestand og kan kanskje føre til at forvaltningen ikke blir optimal. Av denne grunn bør det vurderes hvilken betydning de historiske nivå har eller burde ha i forhold til framtidig forvaltning av bestandene. Dette må sees i forhold til om de øvrige fysiske parametere har en større påvirkning enn hva som har vært lagt til grunn, både med hensyn til utbredelse og vilkår for overlevelse.

I "Konsekvenser av fiskeri" er det uttalt følgende:

"Man vet at det er store mengder plankton i Barentshavet, men hvor stor produksjonsoverskudd det er tilgjengelig til fiskeri uten å påvirke andre deler av økosystemet er ukjent."

Hva sier denne uttalelsen om vår beskrivelse av et økosystem og hvordan tenker vi effektene av vår påvirkning i et økosystemet?

Et velfungerende økologisk system bør til enhver tid ha et viss overskudd i sin produksjon, slik at også etternølere til et matfat får - om ikke tilstrekkelig næring - så i alle fall noe. Dersom vi begynner å høste av dette overskuddet, kan det oppstå en større knapphet for noen i dette økosystemet. Spørsmålet da blir om kunnskapen om økosystemet og påvirkninger er tilstrekkelig til at vi bør starte høsting på lavere nivå.

Beskatning av målarter og ikke-målarter

Bifangstproblematikken som beskrives i utredningen er reell. Det gis også en beskrivelse av eksisterende tiltak for å rå bot med problemene. Men også her pekes det på mangelfull viten om effekten av tiltakene.

I tillegg til stor usikkerhet om det meste, inneholder utredningen en del tendensløse beskrivelser, samt noen påstander som Norges Fiskarlag stiller spørsmål ved.

I en beskrivelse av konsekvensene er det av avgjørende betydning at det benyttes kilder og materialer som dokumenterer konsekvensene, ikke udokumenterte påstander satt fram i forstudier. Eksempel på dette er beskrivelsen av sjøfugl i garn i pkt 6.2.2, hvor det benyttes en forstudie (hypotesebeskrivelse) som hevder at sjøfugl i garn er et meget stort problem. Uvisst av hvilken grunn er det ikke gjort noe etter denne tiden for å dokumentere de faktiske forhold. Dette kan ha sammenheng med at flere av de fiskeri som ble omtalt i forstudiene ikke gjennomføres eller at yrkesutøveren har iverksatt egne tiltak for å unngå at arbeidet blir forsinket med sjøfugl i garn. Fiskeris erfaringer tilsier at bifangst av sjøfugl ikke kan være av et slikt omfang at det innvirker på sjøfuglbestanden.

Et annet eksempel på manglende viten om årsak og effekt kan eksemplifiseres gjennom følgende uttalelse fra havforskerne om loddebestanden (punkt 5.3.3.): *De tre siste sammenbruddene, vist på figuren, har i all hovedsak naturlige årsaker, og er ikke menneskeskapt.* Til samme situasjon uttaler ornitologene (punkt 6.2.2.): *Selv om naturlige klimavariasjoner og effektforsterking gjennom endringer i trofiske interaksjoner mellom sild, lodde og torsk kan være en del av forklaringen, er det liten tvil om at høyt fiskepress bidro til sammenbrudd i disse bestandene som er nøkkelarter i de nordlige marine økosystemene.*

Det omtales som uheldige effekter av fiskeriaktiviteten at det kan forekomme fangst av ikke-målarter, sjøpattedyr mv. Dette er mildt sagt en svært manglende forståelse av hva fiskeriaktivitet er og kan forventes være. Et eksempel på slik manglende forståelse kommer fram i uttalelser om at det er uheldig at en i et fiskeri får fangst av arter som ikke er definert inn i et direkte fiske, men der samme art i neste omgang kan være fangst av samme "ikke-målart" som "målart" og vise versa. Dersom denne forståelse skal legges til grunn for forvaltning, kan det etter hvert bli både ulønnsomt og vanskelig å drive en del fiskeri.

I denne sammenheng burde det kunne utarbeides akseptkriterier for når et fiske foregår forsvarlig og i henhold til god forvaltning. Det må legges til grunn at arter kan og skal beskattes og at denne beskatningen vil ha konsekvenser for systemet. Forvaltningen vil da måtte utarbeide målsetting bl. a. om hvordan og hvor stor skal denne beskatningen være for den og eller de arter som naturlig inngår i et biologisk/økologisk system og kan forvaltes i felleskap.

I dag har vi en viss forståelse av hvor mange fisker som blir spist av andre fisker eller av sjøpattedyr. Dette sammen med hvor mye vi tar ut gjennom fiske, fører til at vi kan forvalte (bestemme vår aktivitets innflytelse på en bestand) tilstrekkelig til fortsatt vedlikehold eller vekst av en bestand. Sett i forhold til høsting på lavere nivåer vil dette være vanskeligere.

Dersom man ikke oppnår en tilstrekkelig forvaltning i dag av bestandene, vil det innenfor det tidsperspektiv som forvaltningsplanen trekker opp bli vanskelig å få til en økosystembasert eller økosystemforvaltning. Forvaltning må bygge på lange tidsserier. I tillegg bør det utarbeides en kravspesifikasjon for hva som må til for at en skal oppnå en bedre forvaltning.

De samfunnsmessige konsekvenser av fiskeriaktiviteten er rimelig godt beskrevet, men også her er beskrivelsene ikke entydige, noe som skaper en litt for stor usikkerhet.

Avslutning

De tre delutredningene som skal inngå i grunnlaget for en forvaltningsplan for området Lofoten – Barentshavet har pekt på svakheter i dagens forvaltning av havmiljøet,

Telefaks

Vår dato
29102004

4 av 4

Vår referanse
200300157/24-541.0

kunnskapshull som kunne bidratt til forbedret forståelse, men ikke beskrevet hvordan en eventuelt har kunnet sikre bedre koordinering eller hvordan man skal kunne utvikle en helhetlig havmiljøpolitikk.

Det er ikke foreslått konkrete verktøy eller prosesser som kan bedre mulighetene for en mer helhetlig havmiljøpolitikk utover det som så langt har vært fremhevet som viktigste bidrag til bedre grunnlag for forvaltning. Det understrekes at det er de lange tidsserier for den enkelte bestand som er beste indikator for utvikling. I tillegg vil lange tidsserier om fremmedstoff i bunnsedimenter, vannsøyle og andre fysiske parametere viktige for å kunne få en komplett beskrivelse av endringer i det marine miljø.

Sammen med forbedret kunnskap om hva som påvirker, hva som påvirkes og når blir påvirkningen så stor at den har en betydning for den framtidige utviklingen, vil øke muligheten til å forstå økosystemet og utvikle bedre forvaltningsmodeller.

Når dette foreligger, vil det være et bedre grunnlag for å drøfte om og eventuelt hvordan en helhetlig forvaltningsplan bør formos.

Med hilsen
NORGES FISKARLAG

Jan Skjærvø

Elling Lorentsen

Kopi til: Medlemslaga
Fiskeri- og kystdepartementet
Miljøverndepartementet
Olje- og Energidepartementet